

Proč Vatikán zakázal knihu o Slovanech a vyhrožoval autorovi smrtí: Tadeusz Wolanski totiž rozluštil „nesrozumitelné“ slovanské písmo

- CZ24 News | 3. ledna 2023

Polský archeolog Tadeusz Wolanski (1785 – 1865) si v 19. století nedokázal představit, že by zveřejnění jeho objevů mohlo ohrozit jeho život. Polské katolické duchovenstvo se nejen rozhněvalo, ale bylo rozhodnuto radikálně vyřešit problém s archeologem – spálit ho na hranici vytvořené z jeho vlastních knih.

Tadeusze zachránil car Nikolaj I., který ho vzal pod svoji ochranu a nařídil ruské armádě ho chránit a usnadnit mu jeho další výzkum.

Bojoval sice s Ruskem, ale nestal se rusofobem

Tadeusz Wolanski se narodil v roce 1785 ve městě Šiauliai v Litvě. Během války roku 1812 bojoval v armádě Napoleona Bonaparta proti Rusku a získal dokonce rád Čestné legie. Po válce se oženil, usadil se v Polsku a začal studovat runové slovanské písmo, archeologii a zabývat se sběratelstvím. Zajímaly ho zejména starověké mince, amulety, medaile, nápisy na památnících (kamenech a náhrobcích), jakož i starožitnosti ze severní Afriky.

Podnět ke studiu přítomnosti Slovanů v Itálii a na africkém kontinentu pravděpodobně daly dva nálezy, které se objevily právě v jeho sbírce. Byla to figurka boha Osirise a rituální figurka, kterou Egypťané dávali ve starověku do hrobu zesnulého. Uvedené figurky ze 7. a 4. století před naším letopočtem se našly během vykopávek na pobřeží Baltského moře, což poukazuje na obchodní vztahy mezi starověkým Egyptem a slovanskými národy.

V závěru svého výzkumu starodávných památek Wolanski dospěl k závěru, že pomocí slovanských jazyků je možné bez problémů přečíst mnoho nápisů, které jsou pro Evropany nepochopitelné. Prosazoval názor, že ještě před Cyrilem a Metodějem měli Slované svou vlastní starodávnou abecedu a zjistil, že pomocí slovanských jazyků je možné číst většinu etruských (eto rusky) nápisů!

Wolanski tvrdil, že Etruskové jsou nejen nejbližší příbuzní Slovanů, ale že právě tento národ se stal skutečným zakladatelem Říma. Věřil, že ve starověku byly slované známí nejen po celé Evropě, ale jejich vliv se rozšířil i na severní Afriku až po Núbii.

„Nebo snad v Itálii, Indii, Persii a dokonce i v Egyptě,“ ptal se sám sebe i ostatních, „neexistují slovanské památky? A v knihách Zoroastra, na ruinách Babylonu a Persepolu, v palácích Dareia... nejsou nápisy, které by byly pro nás Slované srozumitelné? Ano, vědci z Anglie, Francie a Německa hledí na tyto nápisy jako bacil do lékárny. Pouze my, Slované, můžeme tento výzkum dotáhnout do konce.“

Wolanski, bez čekání na odpověď, v roce 1846 vydal na své vlastní náklady v polském městě Gniezno knihu s názvem „Dopisy o slovanských starožitnostech“. V něm archeolog v němčině v pěti listech s přílohou 12 rytin zobrazujících 145 artefaktů popsal nejstarší nálezy ve své sbírce a ve sbírkách

svých známých.

Od Indie po Skandinávii

Indického boha Šivu identifikoval jako slovanského boha Sivu nebo Živu a jako důkaz předložil Brakteat (minci s ražbou na jedné straně) s vyobrazením tohoto boha a nápisem ve slovanském jazyce ZYWIE.

Wolanski našel na medailonech a amuletech jména ruských knížat, které Němci považovali za téměř fiktivní. Tyto nápisy svědčí o historickém základu legend. Našel jména jako Rurik, jména knížat Oleg a Igor, nebo kněžnu Olgu.

Wolanski našel artefakty, jejichž původ se přitom připisoval Římu a potom Persii, na kterých je slovanské písmo a obrázky slovanských bohů – Radogasta, Černoboga, boha války Jarovita, boha Čura. V nápisech na indických chrámech našel jméno boha Tur a přeložil nápisy na etruských náhrobcích.

Wolanski připustil, že v jeho výzkumu by mohly být individuálně chyby kvůli jeho nedostatku speciálních znalostí nebo špatné zachovalosti artefaktů, ale chtěl, aby se jeho výzkumu věnovala pozornost. O tři roky později vyšla druhá kniha Listy o slovanských starožitnostech, která obsahovala sedm listů a 88 kreseb.

V tom samém roce se arcibiskup polské katolické církve v Gniezno obrátil na cara Nikolaje I., jehož požádal, o povolení použít knihy Wolaňského k autodafé*.

*Autodafé je slavnostní vyhlášení inkvizičního rozsudku nad kacířem či odpadlíkem u španělské či portugalské inkvizice. V řadě uměleckých děl či ve veřejném povědomí je pojem mylně ztotožňován i s výkonem tohoto trestu, především s upalováním kacířů či pálením kacířských knih. Ve skutečnosti trest smrti (jakýkoliv) nikdy nebyl součástí autodafé, byť se mohl odehrát bezprostředně po něm, či k autodafé mohlo dojít až před hranicí a před diváky. Demonstrativní spálení souzené kacířské knihy v průběhu autodafé možné je.

Wolaňského chtěli upálit za jeho knihy.

Liberální mládež té doby nazývala cara soldafonem – hrubým, nekulturním vojákem. Ale Nikolaj I. nebyl omezený člověk a přesně věděl, koho si na to zve. Klassen také podporoval myšlenku, že Etruskové jsou blízkými příbuznými Slovanů a že jsou zakladateli římské civilizace a samotného Říma. Klassen se pokusil dokázat, že Slované si uvědomili svou státnost ve stejnou dobu jako Řekové a Fénicičané a normanské vědce považoval za přinejmenším „bezohledné“.

Po Klassenově zprávě car nařídil, aby se koupil „nezbytný“ počet knih, aby je „bezpečně uchoval“, a aby se autorovi přidělila armádní ochrana, které uložit nejen chránit Wolaňského, ale měla také všemi možnými způsoby usnadňovat expedice archeologa za účelem sbírání starověkých slovanských artefaktů.

Aby více nedráždil Poláky a nevyvolal konflikt, nařídil spálení zbytku knih. Tento poslední příkaz provedli s velkým potěšením jezuité, kteří knihy nejen zničili, ale s vědomím, že některé kopie se zachovaly v Petrohradě, zahrnuli je do Vatikánského indexu zakázaných knih. Odteď se každý katolík, který kdy otevřel „Listy slovanských starožitností“, dopustil hříchu. Byl povinen předat knihu osobě, která měla právo číst takovou literaturu, nebo ji zničit.

Jeho knihovna záhadně zmizela

Přesto se většina objevů Tadeuzse Wolańskiego stala veřejně známými: Jegor Klassen je na příkaz Nikolaje I. zařadil do jednoho ze svých děl. Je pravda, že zde nebylo zahrnuto vše, ale pouze to, co prošlo revizí ruské pravoslavné církve – obrazy slovanských bohů pro ně byly příliš nepohodlné.

Kniha měla méně štěstí, než její autor. Byla spálena. Na konci 20. století byla nalezena v knihovně města New York jediná kopie Listů, která přežila jakoby zázrakem. Na žádost ruských spisovatelů Olega Guseva a Romana Perina byla přeložena do ruštiny a znovu zveřejněna na soukromé náklady.

V XIX. století se o Wolańskiego objevech chvíli mluvilo, pak se politická situace změnila a na mnoho let se na něj zapomnělo. Je známo, že archeolog zemřel počátkem roku 1865 v Polsku. Jeho jedinečná sbírka starožitností byla přenesena do muzea v Krakovské univerzitě, kde je dodnes zachována. Jeho rozsáhlá knihovna však zmizela, možná ji „uklidili“ katolíci – jezuité.

Bohužel, i dnes se práce Tadeusze Wolańskiego ignoruje tradičními historiky a používají ji pouze někteří, které ti tradiční téměř pohrdavě nazývají „alternativními“. Od těch dob vyrostly generace lidí, kteří se ve školách učili, že Slované neměli své písmo před Cyrilem a Metodějem.

Maja Novik

český překlad připravila aluška.org 2020